

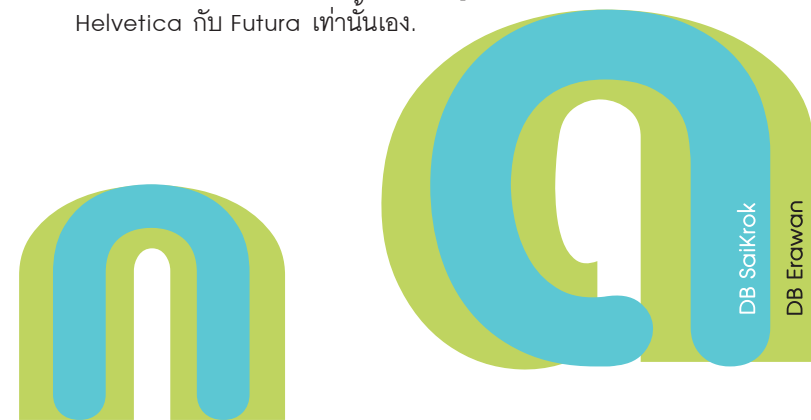
ดีบี ไส้กรอก ทำคืบ ได้ศอก

DB SaiKrok คือฟอนต์ตัวพาดหัวของไทยที่เทียบเคียงได้กับฟอนต์ VAG Rounded กล่าวคือเส้นมีน้ำหนักสม่ำเสมอและหัวท้ายมนคล้ายไส้กรอก.

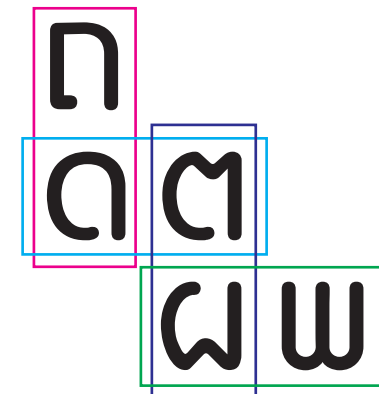
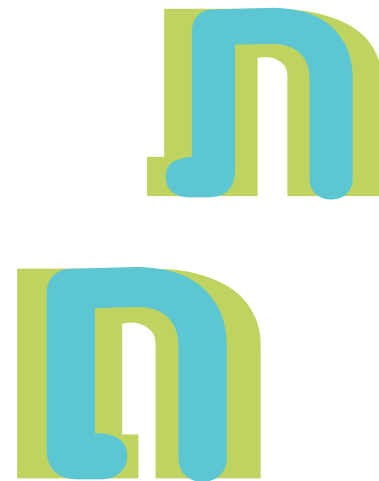
DB SaiKrok is the Thai equivalent of the Latin font VAG Rounded. The original VAG Rounded is noted for its stroke terminals which are rounded in a semi-circle. This sans serif face has remained popular since its introduction in 1979 up to the present. While VAG Rounded reads as well in large-size body blocks as in bold headlines, its Thai counterpart, DB SaiKrok, is best reserved for display purposes; for without the characteristic terminal loops that discern Thai letters, the font is not as readable if cast as body text. 'SaiKrok', which means 'Sausage', denotes the similarity of the rounded-end strokes to the familiar food item.

VAG Rounded เป็นผลงานของกลุ่มนักออกแบบที่ร่วมกันพัฒนาสำหรับ Volkswagen AG ในปี ค.ศ.1979 และได้รับการปรับปรุงเป็น PostScript ในอีก 10 ปีต่อมา โดย Adobe. ตัวรูปทรงที่เรียบง่ายของ VAG Rounded ทำให้สามารถใช้เป็น text ได้สบาย ให้ผลลัพธ์ไม่ต่างจาก Helvetica เท่าใดนัก. แต่เมื่อใช้ในขนาดใหญ่เป็น display ปลายที่มนของมันจะแสดงความเป็นกันเอง ดูผ่อนคลายกว่า Helvetica อย่างเหลือเชื่อ. นี่คือสองคุณสมบัติพิเศษของมันที่รวมอยู่ในร่างเดียว และน่าจะเป็นเพราะเหตุนี้ที่ทำให้ VAG Rounded ยังคงเป็นฟอนต์ sans serif แบบปลายมนที่ได้รับความนิยมสูงสุดจนถึงยุค OpenType ในทุกวันนี้.

การทำอะไรก่อนคนอื่นเป็นเรื่องดี แต่ที่สำคัญกว่าคือผลงานต้องออกมาดีด้วยจึงได้รับการยอมรับ. พี่น้องตระกูลไรท์ ไม่ใช่คนแรกที่สร้างเครื่องบินได้ เพียงแต่สร้างได้ดีที่สุดจนเห็นจุดเปลี่ยนที่นำพึงพอใจได้ในการบิน. VAG Rounded ก็คงไม่ใช่แบบตัวพิมพ์เส้นมน (Rounded) ชุดแรกของโลกตะวันตก เพียงแต่ว่ามันลงตัวมากจนซึมเข้าไปอยู่ในใจนักออกแบบโดยง่าย. นั่นน่าจะเป็นเพราะมันถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อให้เป็นตัวมนๆ โดยเฉพาะ เพราะไม่เคยเห็นมี VAG มีแต่ VAG Rounded! ถึงจะมีฟอนต์ VAG มาก่อน (แล้วค่อยมาทำให้เป็น Rounded) ก็คงจินตนาการ VAG เมื่อใช้เป็น display ได้ว่าน่าจะดูเง้ๆ ไม่มีอะไรเป็นพิเศษ แค่ว่ามันอยู่ระหว่าง Helvetica กับ Futura เท่านั้นเอง.

'เรื่องเล่าหน้าเตาถ่าน'
โดย สิริยากร พุกกะเวส
ใช้ DB SaiKrok เป็นชื่อสูตรอาหารน่ากิน
ของคุณอย่างตลอดเลย

การสร้างฟอนต์รูปทรงคล้ายเส้นไส้กรอกในภาษาไทยให้เทียบเคียงได้กับ VAG Rounded นั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเสียทีเดียว. ถ้าเอาแค่รูปทรงอาจจะง่าย ความยากมันอยู่ที่ว่า ถ้ารูปทรงยิ่งเรียบง่ายตัดทอนจากตัวมาตรฐานไทยเท่าไรก็ยิ่งทำให้มันให้อ่านในขนาดตัวเล็กๆ ได้ยากขึ้นเท่านั้น. ผมเลือกใช้หลักการอะลูมิเนียมระหว่างรูปอักษรที่พึงพอใจ (ดูในขนาดโต) และประโยชน์ใช้สอย (อ่านง่ายในขนาดเล็ก). โดยความเห็นส่วนตัวของผมแล้ว DB SaiKrok ที่ต้องละทิ้งให้ดูเรียบง่ายคล้าย VAG Rounded นั้นไม่น่าจะอ่านเป็น text ยาวๆ ในขนาดตัวพิมพ์เล็กๆ ได้ดีเท่าแบบตัวพิมพ์ไทยมาตรฐานทั่วกลมที่คนไทยส่วนใหญ่คุ้นเคย แม้จะพยายามจำกัดคู่สับสนจนไม่เหลือเลยก็ตาม.

เริ่มจากตัว ก ผมเอาหลักการที่เคยใช้ได้ผลมาแล้วจาก DB Erawan คือให้ตัว ก ซึ่งมีควมถี่ในการใช้งานสูง (กว่าเพื่อนร่วมก๊วนอักษรคล้ายของมัน คือ ก, ฅ, ณ, ณ, ฯลฯ) เป็นรูปตัว U พลิกกลับหัว ซึ่งช่วยให้มันดูเรียบง่ายแบบ VAG Rounded (เพราะไม่มีรอยหยักปาก) แต่ตัวอื่นๆ ที่เป็นอักษรคล้าย ก ให้มีเส้นบนขวาสุดทำมุมจากกับเส้นหน้าให้ดูเป็นปากโก๋. วิธีนี้ทำให้ตัว ก ดูไม่สับสนเป็นตัว ต ได้ง่าย. ขณะเดียวกัน ตัว ต ก็ใช้เส้นหน้าโค้งทั้งเส้นแบบ ต ของ DB Erawan ทำให้ขจัดปัญหาคู่สับสนระหว่าง ก กับ ต ได้โดยสิ้นเชิง. ต่างจากฟอนต์ไทยเหมือน VAG Rounded ตัวอื่นที่ ต มีเส้นหน้าตรง แถมนมีหัวมนสั้นจุ่มดูสับสนเป็น ก พอเอามาพิมพ์คำว่า 'ตอน' แท้ๆ ก็จะอ่านผิดเป็น 'อน' เอาได้!

ระหว่างอักษร ง กับ จ ถ้าเป็นตัวเนื้อมาตรฐานทั่วกลมทั่วไปแล้ว ดุ๊ยงใจก็ไม่มีวันสับสนกัน. แต่เป็นเรื่องเหลือเชื่อที่มีฟอนต์ไทยสไตล์ VAG Rounded มากกว่า 1 ฟอนต์ กลับมีตัว ง ที่ดูคล้ายตัว จ มาก! นั่นเป็นเพราะประการแรก หัว ง ยาวจุ่มไปข้างหน้ามากเกินไปจนเกือบจะเป็นเส้นบนของ จ. และประการที่สอง ทางทะแยงของมันสั้นเกินไปจนดูคล้ายจะเป็นส่วนหัวของ จ. ใน DB SaiKrok นั้น ผมเลือกใช้ ง เป็นแบบตัว J ของ VAG Rounded แล้วพลิกกลับหัวมาทำสระอา. ส่วนตัว จ นั้นคล้ายๆ สระอา เพียงแต่เส้นบนมีรัศมีความโค้งกว้างกว่าของสระอา แล้วเติมขีดเส้นตรงแนวนอนกลางตัวทำเป็นหัว จ ขณะที่หัว ง ขีดข้างบน. ผลลัพธ์ที่ได้ดูยังงี้ก็ไม่มีวันสับสนกัน. เมื่อพิมพ์คำว่า แอบจับ, โดนจับ ด้วย DB SaiKrok จึงไม่มีวันอ่านสับสนเป็น แอบจับ, โดนจับ เป็นต้น!

ตัว ต มีเส้นหน้าโค้งจุ่มเข้าเป็นหัวเหมือนกับตัว ต เมื่อเอา ต พลิกกลับหัวขึ้นมา ก็จะได้ตัว ผ ที่ดูแตกต่างจาก พ ซึ่งประกอบขึ้นจากเส้นตรงแนวตั้ง 3 เส้น.

กขคตขวจจชฌณญฎฐฏทณดตถกรณบปฝฝพฟภมยรลลวศษหฬออ
 กขคตขวจจชฌณญฎฐฏทณดตถกรณบปฝฝพฟภมยรลลวศษหฬออ

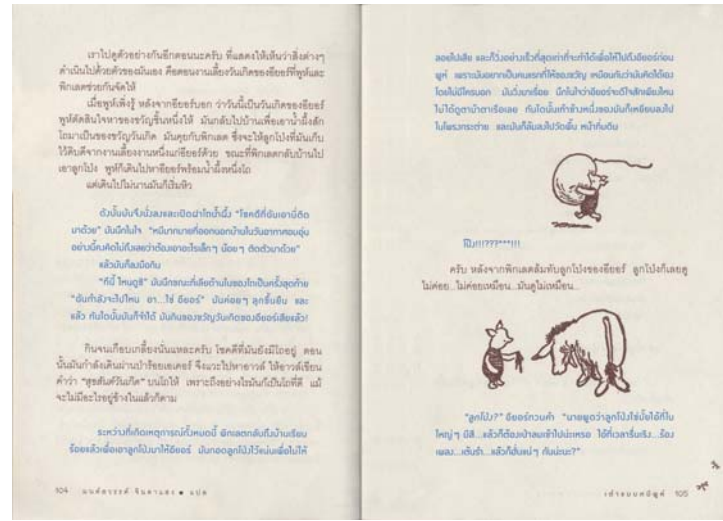
DB SaiKrok X Light, DB SaiKrok X Light Italic

กขคตขวจจชฌณญฎฐฏทณดตถกรณบปฝฝพฟภมยรลลวศษหฬออ
 กขคตขวจจชฌณญฎฐฏทณดตถกรณบปฝฝพฟภมยรลลวศษหฬออ

DB SaiKrok X, DB SaiKrok X Italic

กขคตขวจจชฌณญฎฐฏทณดตถกรณบปฝฝพฟภมยรลลวศษหฬออ
 กขคตขวจจชฌณญฎฐฏทณดตถกรณบปฝฝพฟภมยรลลวศษหฬออ

DB SaiKrok X Bold, DB SaiKrok X Bold Italic

'เต้า แบบหมี่พู่' ของสำนักพิมพ์มติชน
 ถ่ายทอดความคิดที่ว่าเนื้อที่ตัดต่อเป็นอักษรหัวกลม ด้วยการใช้
 DB SaiKrok ขนาดเล็ก (สีฟ้า) เป็นตัวเนื้อปะปนไปกับ
 ตัวพิมพ์มาตรฐานหัวกลม ด้วยปริมาณครึ่งต่อครึ่ง!

สำหรับตัวไม้โทนั้นถ้าออกแบบไม่พิถีพิถันพอ จะดู
 สับสนกับตัวไม้หันอากาศได้ง่าย. ใน DB SaiKrok ไม้โทเน้น
 เส้นทางโค้งขึ้นชัดเจน ขณะที่ไม้หันอากาศวางอยู่ในแนวระดับ
 จึงไม่มีโอกาสอ่านสับสนกัน. ผมเคยสังเกตเห็นป้ายไมโครบัส
 ที่ติดตามป้ายรถเมล์ใช้ฟอนต์ DB Helvetica ซึ่งออกแบบ
 ไม้โททางโค้งขึ้นเหมือนของ DB SaiKrok ดีๆ อยู่แล้วแท้ๆ
 กลับพิมพ์พลาดหัวคำแรกพลาดจาก 'เส้นทาง' เป็น 'เส้นทาง'
 จนได้! ถ้าไม่สังเกตอ่านผ่านๆ ใจมันพาให้ออกเสียงเป็น
 'เส้น' ได้. นั่นเป็นเพราะว่าฟอนต์ที่ปรับปรุงมาจาก
 Helvetica ส่วนใหญ่ล้วนมีไม้โทที่ดูคล้ายไม้หันอากาศนั่นเอง!
 ในทำนองเดียวกัน ฟอนต์ไทยปลายมนแบบ VAG Rounded
 ที่มีไม้โททางเหลี่ยมตรงในแนวระดับเหมือนไม้หันอากาศแถม
 หัวไม้โทยังมนสั้นจู้ (ยิ่งชวนให้ดูเป็นไม้หันอากาศเข้าไปใหญ่)
 เมื่อพิมพ์คำว่า 'เส้นหมี่' ผิดเป็น 'เส้นหมี่' ก็อาจหลุดสายตา
 ออกไปได้ง่าย ๆ. และในทางกลับกัน คนชื่อ 'ชัน' ก็อาจพิมพ์
 ผิดเป็น 'ชัน' หมดหล่อไปเลย!

อะไร

ถ้าลองสังเกตรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ของ DB
 SaiKrok เช่น สระอะหรือสระโอดูจะพบว่ามันเกิดมาเพื่อเป็น
 ตัวมนเหมือนกับที่ VAG Rounded เป็นจริงๆ.

การทำให้พอนต์อ่านง่ายโดยเฉพาะเมื่อใช้ในขนาด
 เล็กนั้น สิ่งสำคัญนอกเหนือไปจากการแก้ปัญหาคู่สับสนก็คือ
 ระยะห่างระหว่างตัวอักษรที่เพียงพอ แม้แต่ระยะห่างระหว่าง
 สระบนกับตัวพยัญชนะก็ตาม. สระบนของ DB SaiKrok นั้นมี
 ระยะค่อนข้างห่างจากตัวพยัญชนะ แม้ว่าหางพวก ช, ศ, ส,
 ฮ ในชุดของมันจะตั้งตรงขึ้นไปก็ไม่รู้สึกอึดอัดกับสระบนแต่
 อย่างไร.

แม้ว่าผมจะไม่ได้หมายมั่นให้มันเป็นตัวเนื้อที่ดีเท่ากับ
 ให้มันเป็นตัวพาดหัวที่ดีก็ตาม กลับพบว่ามันใช้ DB SaiKrok
 ขนาดเล็กๆ เป็นประโยคเน้นปนกับตัวเนื้อให้เห็นบ่อยๆ. มีพิ
 ษออกเกิดบ่อยครั้งหนึ่ง กล่าวหาคนที่ใช้ DB SaiKrok เป็นตัว
 เนื้อสลับกับตัวเนื้อหัวกลมมาตรฐานแบบครึ่งต่อครึ่ง ทั้งเล่ม!
 ต้องลองซื้อหนังสือ 'เต้า แบบหมี่พู่' มาอ่านพิสูจน์ดูถึงจะ
 รู้ว่า ความเคยชินที่ว่าตัวเนื้อไทยต้องมีหัวกลมมันถูก
 DB SaiKrok ทำหายได้ถึงเพียงไหน.

ผมไม่ใช่คน 'ได้คืบ เอาศอก' นะครับ. ก็บอกแล้วไง
 ว่าฟอนต์ DB SaiKrok ตั้งใจทำแค่คืบ (ตัวพาดหัว) นัก
 ออกแบบเอาไปใช้ได้ถึงศอก (ตัวเนื้อ) หรือเปล่า คนอ่าน
 และกาลเวลาจะเป็นผู้ตัดสิน.

id

เอกสารอ้างอิง : 30 Essential Typefaces for a Lifetime; *Imin Pao and Joshua Berger*, 2006
 แบบตัวพิมพ์เนื้อ : 16-Point DB FongNam Pro Medium, Leading 15 points

โซตชัย อ้อ สัตรงค์
 ไอวอรี
 กิล สยาม
 ปุยเมฆ ปุยเมฆ ปุยเมฆ ปุยเมฆ
 ออฟโรด
 ภาภะบาท

สนใจติดต่อ ฝ่ายการตลาด DB designs
 โทร. 02 907 9477-8
 e-mail: dbdesign@ksc.th.com
www.dbfonts.biz

